

Bobrowniki, 8 marca [14]17

Starosta dobrzyński Wojciech Malski pisze do wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego Michała Kūchmeistra w odpowiedzi na jego listy, że nie zgadza się z jego zarzutami dotyczącymi napaści ludzi starosty na poddanych krzyżackich z Brodnicy. Ludzie starosty bowiem znaleźli się pod Brodnicą ścigając poddanych królewskich z zabronionymi rzeczami, tj. z dziczyzną, a brodniczanie wyszli, aby ich bronić i zabrali do miasta. Prosi zatem adresata, aby jego ludzie nie wtrącali się do nie swoich spraw, a starosta zadba o to, aby nie działa się im krzywda. Zwraca się do wielkiego mistrza ze swoimi skargami. Pierwsza z a nich dotyczy zagarnięcia na własny użytek przez byłego komtura brodnickiego [Alfa von Suwerna] 12 beczek soli należącej do starosty, zatrzymanych we wsi Sobieszynie. Skarży się również na bezprawne zatrzymanie czterech [poddanych polskich?], którzy uczestniczyli w targach w państwie krzyżackim. Podnosi także bezprawia komtura golubskiego [Jana von Mendena], który jednego z poddanych polskich porwał nocą jego z domu z jego dobrami. [Ten sam komtur] pojmał także innego polskiego poddanego Bartosza [recte Bartłomieja] Kiełpowskiego [recte Kiełpińskiego]. Na propozycję [starosty dobrzyńskiego] dotyczącą uwolnienia pojmanego za poręczeniem w ogóle zaś nie odpowiedział. [Na koniec] wystawca prosi wielkiego mistrza, aby ten nie kierował do niego listów po niemiecku, ale po łacinie, ponieważ on nie zna języka niemieckiego, nie ma też niemieckich pisarzy. Jeśli ta prośba nie zostanie spełniona zacznie do adresata kierować pisma w języku polskim.

Oryg.: GSPK, XX. HA, OBA, nr 2489, pap., łac., wym. 302 × 300 mm, in dorso resztki zamykającej list pieczęci wystawcy w zielonym wosku o śr. ok. 22 mm (wosk przez papier, chodzi tu zapewne o pieczęć Wojciecha Malskiego przywieszoną do dokumentu pokoju melneńskiego, zob. DokumentyMelno, s. 55), kustodii i papierowego paska zabezpieczającego pieczęć brak, notatki rękami z pierwszej ćwierci XV w.: capitaneus Dobrinensis; her ist vorentwort, nowożytna notatka o dacie rocznej i treści listu w języku łac.

Reg.: RHD 1/1, nr 2489.

Adres [in dorso]: ^aMagne venerabilitatis viri domino | Michaeli Kochmagistro [s] homagistro magistro|que generali Cruciferorum Ordinis Sancte | Marie¹ dominoque gracioso, dandum.

^bBenivolam complacenciam cum sincero affectu premissis! Venerabilis magister! Litteris vestris sane intelleximus, | in quibus scripsistis nobis querulantes super arestatos nostros, quod super vestros homines sagittarent eis increpando ante | vestram civitatem Brodnicza² equitantes. Scire dignemini, quod ipsi arestatos nostri coram nobis hoc non recognoscunt, quod hoc facerent, sed ipsi arestatos nostri investigaverunt nostros homines cum re prohybita [s], equitantes ad Brodnicza et tunc vestri homines exeuntes de civitate vestra Brodnicza defenderunt eosdem homines nostros et duxerunt ipsos ad predictam civitatem cum predicta re prohybita [s], videlicet cum ferinis. Preterea vestram venerabilitatem petimus per presentes, quatenus vestris hominibus percipere dignemini, ut ipsi nostris hominibus non nocerent, quando cum suis hominibus aliquis agere deberent et nos eciam precipiemus nostris, quod ipsi vestris non nocebunt, si aliquid cum suis hominibus seu cum vestris aliquis agerent, quia quecumque aguntur |nostris aresta| inter nos, hoc sit propter hoc, quod quemcumque nostri |s| homines ad vos equitant cum rebus prohybitis [s], tunc nostri arestatos, quando volunt eos detinere seu arestare cum talibus, tunc vestri homines ipsos defendant. Et alie qumplures injurie a vestris nobis inferentur, quas per singula describere non possumus. Et prima injuria nobis facta est a domino commendatore vestro Brodnicensi, qui nunc est depositus de dignitate commendatoris³, prout nobis insonnit, nam ad nostros homines nostrum sal invenimus in villa vestra Sobyszirne⁴, videlicet XII thunas et

tunc petivimus eundem dominum commendatorem, ut eundem sal nobis daret vel saltim, ut nobis iusticie complementum pro eodem sale faceret in predicta villa, et si super nos iure caderet, ut ipsum nobis daret, alias si super aliquam alium caderet, ut sibi daret, et ipse hoc nolens facere recepit ipsum ad Brodnicza |et| pro sua utilitate. Et nos bene fortes fuisset predictum sal recipere in eadem villa vestra, prout hoc vestri domini commendatores faciunt, quia nostris hominibus in foris vestris benivolis, quos |et boves| quator (recepunt^c) minus iuste et eos ad fideiussoriam cautionem dare nolunt, |qam| (quo^d) ad iusticiam et nos parati sumus iusticie complementum satis bonum facere cum talibus sum [s]^e aliquo vestris essent culpabiles, prout et nos postulamus semper a vestris dominis commendatoribus, ut nobis iusticie complementum facerent et ipsi hoc facere nolunt. Item querulamur coram vestra venerabilitate super dominum commendatorum Golubiensem⁵, quia ipse equitavit vel vim suam destinavit violenter ad terram nostri graciosi domini regis et recepit nostrum unum terrigenam cum suis omnibus bonis ad terram vestram tempore nocturno, et ideo si solus predictus terrigena noster effugisset pro isto nichil dixissemus. Et alie injurie, quas vobis in prioribus litteris nostris scripsimus sunt bene note vobis. Ceterum, idem dominus commendator Golubiensis captivavit nostrum quendam terrigenam dictum Barthosium Kelpowsky⁶, et destinavimus ad ipsum petendo, ut ipsum terrigenam mitteret ad fideiussoriam cautionem, quo |s| ad jus, et si aliquis sibi in aliquo esset culpabilis, vellemus cum eo sibi iusticie complementum facere satis bonum et ipse dominus commendator nullum rescriptum nobis dedit usque modo. Ideo vestram venerabilitatem sepe dictam petimus, quatenus ipsos dominos commendatores vestros ad hoc tenere dignemini, ut nobis et nostris hominibus iusticie complementum faciant, quod nos eis semper parati sumus facere et sic in terminos bene stabit. Insuper vestram venerabilitatem petimus, quatenus nobis litteras Latinas scribere dignemini, quia ydyomata [s] (nescimus Thewtonica^f) et scriptoribus |Latinis| (Thewtonicis^g) caremus, vestris litteris non potentes bene intelligere alias si hoc facere non dignemini, tunc etiam oportebit nos litteras ydyomathe Polonicae ad vos scribere, quia etiam materiam melius exprimendo pronunciamus (im^h)us. Datum in castro Bobrowniky feria secunda in crastino dominice in Ieiunio, qua cantatur Dei in Ecclesia Reminiscere etc., anno Domini etc. XVII°.

Albertus Malsky capitaneus | terre Dobrinensis⁷.

^a Inicjał wysokości ok. 2,5 wersu.

^b Inicjał wysokości ok. 5 wersów.

^c Dopisane na lewym marginesie ze znakiem wstawienia, końcówka wyrazu zamazana i słabo czytelna.

^d Nadpisane bez znaku wstawienia.

^e Odczyt niepewny.

^f Dopisane na lewym marginesie ze znakiem wstawienia.

^g Dopisane na prawym marginesie ze znakiem wstawienia.

^h Nadpisane ze znakiem wstawienia.

¹ Michał Kūchmeister von Sternberg, wójt Nowej Marchii 1410, wielki marszałek 1411–1414, wielki mistrz 1414–1422, komtur gniewski 1422, zm. 1423 (W. Nöbel, Michael Kūchmeister. Hochmeister des Deutschen Ordens 1414–1422, Marburg 1969; Hochmeister, s. 119–121; Jähnig, s. 290, 292, 303, 318; Heckmann, s. 152, 210, 396, 405, 555).

² Brodnica (niem. Strasburg), miasto, gm. loco, pow. brodnicki, woj. kujawsko-pomorskie.

³ Alf von Suwern, prokurator tapiawski 1411, prokurator w Lochstädt 1412, prokurator gerdawski 1412–1413, prokurator pokrzywieński 1414, wójt w Laskach 1415, komtur brodnicki 1415–1417 (Jähnig, s. 298; Heckmann, s. 319, 342, 349, 355, 380, 466, 599).

⁴ *Sobieszyno, wieś, gmina Brodnica, powiat brodnicki, woj. kujawsko-pomorskie.*

⁵ *Jan von Menden, komtur nieszawski 1412–1414, komtur papowski i wójt lipieniecki 1414–1416, komtur golubski 1416–1421, komtur kowalewski 1416–1419, komtur tucholski 1421–1422, prokurator bytowski 1424–1425 (Jähnig, s. 304, 306, 308, 309, 315, 317; Heckmann, s. 286, 320, 410, 416, 427, 476, 484, 564).*

⁶ *Bartłomiej (Bartosz) z Kielpin (wieś, obecnie gmina Wąpielsk, powiat rypiński, woj. kujawsko-pomorskie) w ziemi dobrzyńskiej, następnie do drugiej połowy lat trzydziestych XV w. znany jako posiadacz części Nożycyna w powiecie gnieźnieńskim, którą zamienił za dopłatą w wysokości 300 grzywien z kasztelanem brzeskim Mikołajem z Warzymowa na dobra w Kobylich Błotach w powiecie inowrocławskim (S. Szybkowski, Rodzina Bolumińskich na Kujawach i w Wielkopolsce w XV wieku. Działalność, posiadłości, genealogia, heraldyka, w: Heraldyka i okolice, red. A. Rachuba, S. Górczyński, H. Manikowska, Warszawa 2002, s. 440).*

⁷ *Wojciech Malski h. Nałęcz, podkomorzy łęczycki 1419–1430, kasztelan łęczycki 1430–1436, wojewoda łęczycki 1436–1453, wojewoda sieradzki 1454, ochmistrz dworu królowej Zofii Holszańskiej 1424–1436, starosta koniński 1413–1414, starosta dobrzyński 1414–1418, starosta bydgoski po 1425, a przed 1429, namiestnik króla w Wielkopolsce 1440–1447, starosta generalny Wielkopolski 1443–1447 (PSB 19, s. 383–385; UŁS, s. 46, 61, 87, 175; UKD, s. 216, 238; A. Gąsiorowski, Starostowie wielkopolskich miast królewskich w dobie jagiellońskiej, Warszawa-Poznań 1981, s. 44, 77; A. Szymczakowa, A. Szymczakowa, Szlachta sieradzka w XV wieku. Magnifici et generosi, Łódź 1998, s. 332–345; B. Czwojdrak, Zofia Holszańska. Studium o dworze i roli królowej w późnośredniowiecznej Polsce, Warszawa 2012, s. 218; K. G. Latocha, Wojciech Malski (ok. 1380–1454) – wojewoda łęczycki i sieradzki oraz namiestnik królewski na Wielkopolskę, Warszawa 2015).*